

O P I N N Ä Y T E T Y Ö

Yhteisöllisyyden rakentaminen festivaaliympäristössä

Vapaaehtoisten yhteisöllisyyden ja pysyvyyden edistäminen Baltic
Circle ry:n vapaaehtoistoiminnassa

Evita Matiyas

Kulttuurituottaja AMK
(240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(muodossa 4/2024)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kulttuurituotannon koulutus 240 op

Tekijät: Evita Matiyas

Opinnäytetyön nimi: Yhteisöllisyyden rakentamista festivaaliympäristössä:
Vapaaehtoisten yhteisöllisyyden ja pysyvyyden edistäminen Baltic Circle ry:n
vapaaehtoistoiminnassa

Sivumäärä: 24 ja 2 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Jonna Aakkula

Työn tilaaja(t): Baltic Circle ry

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia yhteisöllisyyden kehittymistä Baltic Circle -festivaalin vapaaehtoistyössä käyttäen laadullisia tutkimusmenetelmiä.

Tutkimuskysymykseni ovat: Tarvitsemmeko festivaaleille huomaavaisempaa ympäristöä? Voivatko festivaalit edistää yhteisöllisempää ilmapiiriä? Onko yhteisöllisyyden luominen kestävä ja eettistä ympäristöissä, jotka nojaavat palkattomaan työhön?

Teoreettinen viitekehys sisältää "Huolenpidon etiikka" -teorian ja sosiologiset näkökulmat. Lisäksi kaksi puolistrukturoitua haastattelua toteutettiin interventiomenetelmänä.

Opinnäytetyössäni heijastelen osittain kahden vuoden kokemustani vapaaehtoiskoordinaattorina, keskittyen yhteisöllisyyden rakentamiseen. Johtopäätöksissä esitetään suosituksia ja ideoita edelleen kehittämiseksi.

Tutkimustulokset osoittavat yhteisöllisyyden rakentamisen tehokkuuden, mikä ilmenee 30 prosentin lisääntymisenä vapaaehtoisten paluusta vuosien 2022 ja 2023 välillä.

Asiasanat: vapaaehtoistyö, yhteisöllisyys, huolenpito, sosiaaliset verkostot, festivaali

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences

Degree Programme in Cultural Management 240 ECTS

Author: Evita Matiyas

Title: Community Building in the Festival Environment: Improving community building and community retention within Baltic Circle's volunteer programme

Number of Pages: 24 and 2 attachment pages

Supervisor(s): Jonna Aakkula

Commissioned by: Baltic Circle ry – International Theatre Festival

---

The aim of this thesis is to examine the development of community within the volunteer work of the Baltic Circle festival, employing qualitative research methodologies. My research questions are: Do we need a more caring environment at festivals? Can festivals foster a more communal environment? Is it sustainable and ethical to cultivate a sense of community in environments that rely on unpaid labor?

The theoretical framework includes the "Ethics of Care" theory and sociological perspectives. Additionally, two semi-structured interviews were conducted as an intervention method.

The thesis partially reflects on my two-year experience as a volunteer coordinator, focusing on community building efforts. In the conclusion, recommendations and ideas for further improvement are provided.

The research findings indicate the effectiveness of community building, as evidenced by a 30% increase in volunteer retention from 2022 to 2023.

Keywords: volunteer work, community, care, social network, festival

SISÄLLYS

SISÄLLYS.....	4
1 JOHDANTO.....	5
2 TYÖN TAUSTA.....	6
2.1 Tilaaja	6
2.2 Kehittävä harjoittelu.....	6
2.3 Tietojen perusta.....	7
3 HAASTATTELUT	9
3.1 Tausta.....	9
3.2 Osallistujat	9
3.3 Haastattelun paikka	10
3.4 Haastattelurunko	10
4 YHTEISÖLLISYYS SOSIOLOGIASSA.....	11
5 HUOLENPIDON ETIIKKA.....	12
6 YHTEISÖLLISYYDEN KRIISISSÄ.....	14
7 YHTEISÖLLISYYDEN RAKENTAMINEN KULTTUURITUOTANNOSSA.....	16
7.1 Horisontaaliset työsuhteet ja vapaaehtoistyö	16
7.2 Yhteisöllisyyden luomisen vaikeudet	18
8 KEHITTÄMISEHDOTUKSET.....	19
9 JOHTOPÄÄTÖKSET	20
LÄHTEET	23

1 JOHDANTO

Vapaaehtoiset ja festivaalit ovat riippuvaisia toisistaan ja vastuussa toistensa olemassaolosta. On vaikea kuvitella kulttuuriteollisuuden festivaalia ilman vapaaehtoisia. Nykyisten festivaalien realiteetit asettavat talkootyön osuuden sen verran tärkeäksi, että monien festivaalien toteutus ja mahdollistaminen ovat täysin riippuvaisia vapaaehtoisista.

Niiden suhde on monimutkainen ja on vaikea sanoa, onko se pitkä perinne vai pelkkä byrokraattinen muodollisuus ilmaisen työvoiman saamiseksi.

Elämme aikana, jossa huolettomuus heijastuu kaikkialle. Kapitalismin ansioista odotuksena on tehokkuus, suoritus ja tulokset ovat kaiken edellä yksilön tunteiden ja hyvinvoinnin sijaan ja se heijastuu myös festivaalituotantoon ja vapaaehtoisten kanssa työskentelemiseen.

Kulttuurialan vapaaehtoistoimintaa käsitteleviä töitä löytyy runsaasti. Vapaaehtoistyöstä on myös tehty paljon tutkimusta, muun muassa teologi Anne Birgitta Pessi on tehnyt laajasti tutkimusta vapaaehtoistoiminnasta Suomessa.

Työssäni käsittelen osittain omaa käytännön kokemustani työpaikalla toimimisesta ja teoreettista osuutta. Uusien näkökulmien löytämiseksi pidin pari- ja yksilöhaastatteluja Baltic Circle:n vapaaehtoisten kanssa, joita myös käytän lähteenä. Haastattelut ovat saatavilla tekstimuodossa – keskustelun täysiversio on saatavilla tilauksen mukaan.

2 TYÖN TAUSTA

2.1 Tilaaja

Baltic Circle on kansainvälinen nykyteatterifestivaali, joka järjestetään vuosittain marraskuussa. Vuonna 1996, alun perin Q-teatterin johtajien Erik Söderblomin ja Jukka Hytin kollaboraatiosta syntynyt festivaali, on keskittynyt Itämereen alueen teatteriesityksiin ja keskinäiseen vuorovaikutukseen. Baltic Circlen pääpaino on ollut yhteistyöverkoston luomisessa Baltian ja Pohjoismaiden teatteritekijöiden kanssa. Uuden yhteistyöverkoston luominen on koettu antoisaksi. Aloite on tehnyt merkittävän työn teatterikentän avautumiselle. (Silvanto,100-102, 2006.)

Baltic Circle on tärkeä Helsingin esittävien taiteiden festivaali, joka itsessään muovaantui ilmiöksi. Vuonna 2022 Q-teatterin alaisena festivaalina toimiminen päättyi, kun Baltic Circle perusti oman, itsenäisen yhdistyksensä (Baltic Circle. Meistä: Historia, 2024).

“Baltic Circlen toiminta perustuu taiteen mahdollisuudelle tuoda ihmisiä yhteen ja toimia yhteiskunnallisena muutosvoimana. Taide antaa tilan kuvitella sitä, mitä ei vielä ole, järjestää uudelleen tapaamme ymmärtää todellisuutta ja löytää sille jaettuja muotoja.” (Baltic Circle, Meistä, 2022.)

Omassa toiminnassaan yhdistys pyrkii edistämään moninaisuutta, käsittelee vähemmistöjen oikeuksia, toimii alustana poliittiselle teatterille sekä toimii myös jonkinlaisena keskustelualustana. Performanssien, taide- ja teatteriesityksien lisäksi Baltic Circle tekee restoratiivista työtä soilla sekä järjestää yleisökeskusteluja osana ohjelmistoaan. Festivaalilla on vahva visuaalinen ja konseptuaalinen ilmaisu, joka tuo esiin Balticin arvoja. (Baltic Circle, 2024.)

2.2 Kehittävä harjoittelu

Baltic Circlen tuotantotiimi oli hajautunut eri produktioihin. Vuosina 2022–2023 ohjelmistossa on ollut myös useampi produktio, joiden ensi-ilta tapahtui festivaalin aikana ja jotka olivat neljävuotisen “Tuleva näyttämö” -projektin aikaansaannosta. “Tuleva näyttämö” pyrkii tuottamaan enemmän moninaisuutta ja kestävimpiä käytäntöjä esittävien taiteiden kentälle.

Johdon lisäksi yhdistyksellä on suunnilleen vuosittain vaihtuva tiimi: joka vuosi festivaalissa ovat mukana määräaikaiset työntekijät, tuotannon- ja viestinnän harjoittelijat, freelance-tuottajat, lipunmyyjät ja venue-managerit. Baltic Circlen tuotantotiimin jäsenet työskentelevät yhdessä festivaalin eteen omalla, rajatulla ajanjaksolla.

Työsuhteeni Baltic Circlen teatterifestivaalissa alkoi vuonna 2022. Tällöin suoritin kehittävän harjoittelun, joka keskittyi vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen. Palvelumuotoilua hyödyntäen kehitin muun muassa vapaaehtoisten vuorovarausjärjestelmän.

Suoritin toisen harjoittelun vuonna 2023. Harjoitteluni oli kestoaltaan suppeampi kuin edellinen, ja sen aikana tarkkailin, toimivatko ehdottamani palvelut sekä tärkeintä mittaria: palaavatko viime vuoden vapaaehtoiset mukaan toimintaan.

Työn aihe oli alkanut muotoutua jo ensimmäisen harjoittelun aikana, jossa pohdittiin, mitä vapaaehtoistoiminnan kehityksen kohde ylipäättään voisi olla. Alusta asti keskiössä on ollut ihmisläheinen ja orientoitunut lähestymistapa, jossa tuotanto ei kohtaa ihmisiä pelkkänä ilmaisena työvoimana. Vapaaehtoiset ovat samalla useasti taitelijoita ja jotkut myös ovat esiintyneet ohjelmistossa eri vuosien aikana. Se, että esiintyjien ja vapaaehtoisten tekijöiden välillä ei ole selkeitä rajoja, luo todella kiinnostavia kohtaamisia ja vaikuttaa positiivisesti yleiseen ilmapiiriin.

Opinnäytteeni toimii myös tietynlaisena päätösprojektina omalle kahden vuoden kestäväälle toiminnalle vapaaehtoistoiminnan kehittämisen parissa. Sen aikana sain työskennellä ja tutustua yli 50 erilaiseen vapaaehtoiseen.

2.3 Tietojen perusta

Opinnäytetyössäni haluan keskittyä enimmäkseen yhteiskuntatieteen teorioihin, sekä feministiseen “Huolenpidon etiikka” (eng. Ethics of Care) -teoriaan. Nämä kehykset olivat valikoituneet myös omien kiinnostuskohteideni perusteella. Tärkeimmät inspiraatiolähteet työlle ovat Dean Spaden teos “Mutual Aid” (2020) sekä The Care Collectiven “The Care Manifesto” (2020).

Koetan hyödyntää osittain käytännön työkokomusta Baltic Circle:ssa eli kahta vuotta festivaalien vapaaehtoisten koordinaattorina. Toisaalta teoreettisen lähestymistavan lisäksi yhtenä tutkimustapana käytän yksilö- ja parihaastatteluja.

Teoreettisen yhteisöllisyyden pohtimisen lisäksi pyrin viimein löytämään käytännön esimerkkejä yhteisöllisyyden rakentamisesta, sekä pohtia, onko uudelleenrakennuksella tilaa festivaalien vapaaehtoistoiminnan realiteeteissa.

Työssäni en pyri reflektoimaan vapaaehtoistyön koordinoitua tai vapaaehtoistoiminnan historiaa juuri ollenkaan, sillä alalla on runsaasti teoksia, jotka käsittelevät aihetta juuri näistä näkökulmista, ja koska vapaaehtoistyö itsessään ei ole tässä kiinnostuskohteena.

Tavoitteeni on myös pohtia vapaaehtoistoiminnan realiteetteja kulttuuriteollisuudessa, joka on sidottu vahvasti kapitalismiin.

3 HAASTATTELUT

3.1 Tausta

Ennen opinnäytetyön aloittamista ja varsinaisen yhteisöllisyyden kehyksen muotoutumista, tein vapaaehtoisten palautekyselyn. Ajatuksenani oli hyödyntää vastauksia opinnäytetyön tekemisessä. Kysely oli keskittynyt enimmäkseen palveluiden ja toiminnan palautteiden saamiselle, ja vaikka sen tarkoitus onkin ollut vahvasti toiminnan kehittämisen, fokusta yhteisöllisyyteen ei vielä ollut selkeästi olemassa.

Motivoidakseni kyselyyn osallistumista vastanneiden kesken oli arvottu yksi lahjapaketti. Yhteensä 27 vapaaehtoisista sain 15 vastausta. Vaikka yli puolet vapaaehtoisista vastasivat kyselyyn, koen, että laadulliseen ja luotettavaan tutkimukseen vastauksia ei ole tarpeeksi, jotta aihetta voisi tutkia oikeasti. Kuitenkin analysoin saadut vastaukset ja niiden perustella kehitin kysymyksiä teemahaastatteluihin.

Mielestäni maininnan arvoisia ovat myös tulokset kyselystä, jossa kysyttiin vapaaehtoisten motiiveja osallistua festivaaliin. Kyselyn tulokset osoittivat, että useimpia vapaaehtoisia motivoi osallistumaan Baltic Circle -vapaaehtoistoimintaan halu olla osa festivaalia ja auttaa sen toteutuksessa. Tärkeää oli myös mahdollisuus tavata uusia ihmisiä ja nähdä tuttuja, sekä osallistua esityksiin. Yhteistyö taiteilijoiden kanssa ja työkokemuksen hankkiminen alalta olivat myös jonkin verran motivoivia tekijöitä, mutta ne eivät olleet yhtä keskeisiä kuin halu olla mukana festivaalissa ja auttaa sen onnistumisessa (Liite 2).

Kun lähestyin tilaisuuden suunnittelua yhteisöllisyyden näkökulmasta, halusin luoda kokemuksen, joka tarjoaisi mahdollisuuden yhteiseen vuorovaikutukseen ja tukisi ryhmän yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tarkoituksena oli alun perin järjestää kaikille haastatelluille yhteinen tapahtuma, jossa he voisivat kohdata toisensa ja luoda siteitä.

Yhteisöllisyyden tutkiminen ja sen edistäminen vaativat usein erilaisia verkostoitumisen mahdollistavia tilaisuuksia ja tilanteita, joissa ihmiset voivat tutustua toisiinsa ja jakaa ajatuksiaan. Siksi uuden verkostoitumistilaisuuden järjestäminen yhdessä kysymysten pohdinnan kanssa tuntui aluksi erinomaiselta idealta. Kuitenkin käytännön realiteetit, kuten aikataululliset rajoitukset, saivat minut hylkäämään tämän ajatuksen.

Tämä kokemus muistutti minulle, että tilaisuuksien järjestäminen ei olekaan aina niin yksinkertaista. On haastavaa löytää sopiva ajankohta, joka sopii kaikille osallistujille, ja vieläpä motivoida ihmisiä osallistumaan tilaisuuteen heidän omien kiireidensä ja velvollisuuksiensa keskellä. Tämä epäonnistuminen kuitenkin toimi oppimiskokemuksena ja muistutuksena siitä, että yhteisöllisyyden rakentaminen vaatii jatkuvaa kärsivällisyyttä ja joustavuutta.

Loppujen lopuksi olen tyytyväinen tähän tulokseen, sillä dialogit haastateltavien kanssa antoivat loistavan pohjan ja loivat mahtavan ilmapiirin ajatusten vaihdolle, mitä olisi ollut vaikeampaa toteuttaa toisissa olosuhteissa.

3.2 Osallistujat

Haastatteluun valitsin 3 henkilöä, jotka olivat mukana Baltic Circle -festivaalin vapaaehtoistoiminnassa. Haastateltavien valinta ei ollut satunnainen, koska oli tärkeä valita

sellaisia henkilöitä, joiden historia festivaalilla ja tausta sekä ihmisenä että vapaaehtoisena olisivat kiinnostavia kyseisen työn näkökulmasta.

Muun muassa Heikki Mahlamäki on pitkän linjan vapaaehtoinen, joka on ollut mukana vapaaehtoisena jo yli 10 vuotta, ja mielestäni keskustelun ydin oli piiloutunut kysymykseen siitä, mikä hänen mielestään on toiminut niin hyvin, että hän päätti sitoutua niin pitkälle ajalle.

Toinen osallistuja oli Tiff Tian Zhang. Vuonna 2023 hän on ollut vapaaehtoisena ja myöhemmin, vuonna 2024, hän on tullut Baltic Circlen toiminnanjohtajaksi. Minusta ensikertalaisuus vapaaehtoisena festivaalissa ja tietty roolien vaihto tuntuivat kiinnostavalta vaihdolta ja lähtökohdalta. Järjestin parihaastattelun Heikin ja Tiffin kanssa paikan päällä Lymyssä.

Mielestäni erittäin antoisa oli Pääsky Miettisen kanssa toteutettu haastattelu, joka pidettiin puhelimitse. Mieltinen on ollut mukana festivaalissa vuosina 2022 & 2023. Hänen taustansa on muun muassa yhteisöllisyyden tutkimisessa ja aktivismissa.

3.3 Haastattelun paikka

Tutkimuksessani halusin myös tuoda esiin paikan, jossa haastattelu tapahtuu. Valintani kohdistui yhteispaikkaan Lymyyn. Paikan valinta ei ollut tehty pelkästään käytännön syistä. Lymy on kollektiivinen ja fyysinen olohuonemainen tila, joka on perustettu Helsingin Kallioon. Lymy on yksi loistavista esimerkeistä siitä, kuinka eksperimentin ja yhteistyön ansioista on syntynyt tuore ja ajankohtainen projekti, joka käyttää luovia menetelmiä myös mahdollistamiseen uusia kohtaamisia sekä tukiverkoston rakentamiseen. (Lymy, 2024.)

3.4 Haastattelurunko

Molemmissa keskusteluissa käytin samoja kysymyksiä. Suunnittelin käyväni osittain strukturoidun haastattelun, niin että osallistujilla olisi myös tilaa tutkia ja pohtia aihetta toisista näkökulmista (Liite 1).

Alussa oli tärkeä luoda ymmärrys siitä, miten kukin kokee yhteisöllisyyttä sekä mitä yhteisöllisyys heille ylipäätään on. Yleisen käsityksen luomisen jälkeen menin syvemmälle, kysymykseen siitä, miten haastattelijat kokivat yhteisöllisyyttä yhteiskunnassamme ja hyötykö yhteiskunta ylipäätään enemmän huolehtivista lähestymistavoista. Keskustelimme myös hierarkiasta, Baltic Circlen vapaaehtoistoiminnasta ja yleisestä ilmapiiristä festivaalilla ja vapaaehtoisten keskuudessa. Parihaastattelu osittain siirtyi toiminnan kehitysideoiden luomiseen.

4 YHTEISÖLLISYYS SOSIOLOGIASSA

Yhteisöllisyyttä yhteiskunnallisena ilmiönä käsittelee sosiologia. Sosiologian pääkysymyksiä ovat muun muassa, minkä takia yhteisö on ylipäätään kerääntynyt yhteen ja minkälaiset sosiaaliset siteet ovat yksilöillä keskenään. Haluan tuoda esiin sosiologian, koska ymmärtämällä nämä kysymykset voit saada käsityksen siitä, miten yhteisön siteitä voi vahvistaa ja luoda uusia.

Merkittävän panoksen sosiologian kehitykselle 1800–1900 vuosivaihteessa on antanut Émilie Durkheim (Aro 2014, 35). Durkheimilla on kaksi tärkeintä pääteoriaa orgaanisesta ja mekaanisesta solidaarisuudesta.

Mekaanisen solidaarisuuden mukaan rationaaliset yhteiskunnat pysyvät koossa sen takia, että he tekevät samankaltaisia asioita. Orgaanisen solidaarisuuden mukaan yhteiskunnan yhdistävä elementti on työnjako. Yksilöt ovat riippuvaisia ja tarvitsevat toisiaan siksi, että jokainen suorittaa erilaisia tehtäviä, jotka pitävät yhteisön kasassa. Mekaanisesta teoriasta poiketen, monenlaisten työtehtävien ansioista ihmisten ei tarvitse olla samankaltaisia, myös yksilön vapaus lisääntyy. Durkheimin mukaan yksilön panostuksella ja roolilla on vaikutusta ja merkitystä yhteiskunnan laajempaan kokonaisuuteen. (Durkheim 1990. 126–127.)

Vapaaehtoistoiminnassa havaitaan sekä mekaanista että orgaanista solidaarisuutta.

Mekaanisen teorian kaltaisesti vapaaehtoisilla on samanluonteinen työtehtävä ja työn nimike, jokaiseen pätevät samanlaiset säännöt, käytännöt ja myös palkaton työnteko on itsessään yhdistävä tekijä. Toisaalta jokaisella yksilöllä on omat osaamiset, instrumentit, vahvuudet, vapaaehtoistyön lisäksi heillä on toinen ammatti, elämän tilanne sekä kokemus vastaavista työtehtävistä kyseisen vapaaehtoistyön ulkopuolella. Tuotannon tarve sijoittuu monipuolisiin tehtäviin, ja niin jokaisen yksilön vapaaehtoistyön prosessi on suurin osin omannäköinen.

Ennen yhteisöllisyyden luomista on tärkeä luoda yksilölle sopiva ja hedelmällinen pohja ja syyn olla osana yhteisöä. Osallisuus ei olisi mahdollista ilman motivaatiota ja syytä pysyä yhteisössä, varsinkin vapaaehtoistyössä, missä vapaaehtoinen ei ole sidottu mihinkään. Daniel H. Pinkin ”Drive”-kirja käsittelee individuaalien motivaatiota. Kirjassa Pink esitteli omanlaisen teorian siitä, miksi yksilöt ovat motivoituneet. Teorian mukaan motivaatiolla on kolme pääelementtiä: autonomia, mestaruutta tai taituruutta ja tarkoitus (Ulmer, 2023.)

Pink antaa esimerkkejä työpaikoista, jotka hyödyntävät autonomiaa; pääperiaatteena on se, että työnantaja ei keskity siihen, mihin aikaan henkilö on paikalla ja miten tehokkaasti hän suorittaa tehtävänsä, vaan tärkein asia on se, että tehtävä on suoritettu. (Pink, 70–71.)

Yhteisöllisyyden merkitys näkyy erityisesti vapaaehtoistyön motivaatiossa ja sitoutumisessa. Tässä käsiteltiin Pinkin esittämää motivaatioteoriaa, jonka mukaan autonomia, mestaruus ja tarkoitus ovat keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat yksilöiden motivaatioon. Yhteisöllisyys tarjoaa yksilöille mahdollisuuden kokea yhteenkuuluvuutta ja merkityksellisyyttä, mikä lisää heidän motivaatiotaan osallistua vapaaehtoistyöhön.

Näin ollen yhdistämällä Pinkin teoria yhteisöllisyyden kontekstiin voidaan nähdä, että tarjoamalla vapaaehtoisille mahdollisuus autonomiaan, mahdollisuus kehittyä omilla vahvuusalueillaan sekä selkeä päämäärä vapaaehtoistyön kautta, voidaan vahvistaa heidän motivaatiotaan osallistua yhteisön toimintaan ja luoda siten vahvempi yhteisöllisyys. Tämä lähestymistapa ei ainoastaan tue yksilöiden motivaatiota, vaan myös luo perustan heidän osallistumiselleen yhteisön toimintaan, edistäen näin yhteisöllisyyttä sekä mekaanisen että orgaanisen solidaarisuuden kautta.

5 HUOLENPIDON ETIIKKA

“Care is both value and practice” (Held 20, 2006.)

Tässä luvussa haluan esitellä “Ethics of Care”- kehyksen, joka muodostaa olennaisen osan yhteisöllisyyttä ja vapaaehtoistoimintaa koskevaa pohdintaa. Se painottaa yksilöiden välisen vuorovaikutuksen, empatian ja vastuunoton merkitystä, luoden vahvan perustan yhteisön kehittymiselle ja tukemiselle. Tämän eettisen lähestymistavan tavoitteena on edistää yksilöiden hyvinvointia ja kukoistusta sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä.

Feministisestä teoriasta kehittynyt “Ethics of Care”, suomeksi huolenpidon etiikka, ehdottaa, että sen sijaan että yhteiskunta keskittyy taloudelliseen kasvuun ja voittoon, me yhteiskuntana voisimme keskittyä laadullisien ja hoitavien suhteiden rakentamiseen, tukemiseen ja kehittämiseen myös kansalaisten kesken ja hyödyntäen instituutioita. Huomion vieminen pois markkinataloudesta humanismiin rikastaa kulttuuriamme ja ihmisten elämää. (Held 39, 2006.)

Tässä vaiheessa on myös hyvä tarkkailla, mitä tarkoitetaan huolenpidolla. Englannin “care”- sanan suomennokset voivat merkitä eri asioita. Suomeksi “Ethics of Care” voi saada myös toisen käännöksen, Hoivatyön etiikka. Kuitenkin huolenpidon etiikka toimii itselleni sopivampana konseptina, koska se laajentaa pelkkien fyysisen huolenpidon, hoivatyön ja fyysisen läheisyyden määritelmiä.

Jokaisella henkilöllä on universaalinen kokemus huolenpidosta. Held alleviivaa, että huolenpidon etiikka tässä kontekstissa ei ole sentimentaalinen ja romanttinen itsessään, se on konkreettinen ja oleellinen. Päinvastoin se on todella realistinen ilmiö. Selviytyäkseen jokainen meistä tarvitsee hoivaa ja huolenpitoa, varsinkin lapsuudessa - emme voisi selvitä hengissä, jos emme olisi saaneet tiettyä huolenpitoa. Oleellisuuden lisäksi tämä tarve on myös universaalinen, sillä jokainen yksilö on ollut lapsi, riippuvainen toisista sosiaalisista suhteistaan ja kehittyessämme olemme yhä riippuvaisia tukiverkostoista. Olemme tiettyjä yksilöitä alussa ja vasta sitten me rakennamme suhteita. Suhteet ovat sen verran tärkeässä roolissa, että ne ovat perusta yksilön identiteetille. (Held 2006, 13–14.)

Martha Nussbaumin filosofian otteet, jotka ovat peräisin liberaalifeministisestä etiikasta, toimivat huolenpidon etiikkaan tukena. Yksilön ”kukoistaminen” ja hyvinvointi ovat edellytyksiä sille, että kollektiivina ja ryhmänä voidaan paremmin (Nussbaum, 62, 1999).

Vapaaehtoistoiminnan yhteisöllisyyttä pohtiessa haluan pitää huolenpidon konseptia holistisena kokonaisuutena. Huolenpidon etiikka käsittelee huolenpitoa myös psyykkeen,

suhteellisuuden ja tunteiden kautta. Se näkee huolenpidon myös emotionaalisenä työnä, joka on erityisen tärkeä huomioida vapaaehtoiskoordinaattorin työssä, sillä usein tämä huolenpito jää huomaamatta, vaikka se on erittäin keskeinen työn osuus.

“(—) usein se on juuri sellaista, vaikka hoivatyötä, (—) just eleissä vai kielenkäytössä ja ihmisten kohtaamisessa pistää energiansa siihen, että jotenkin tekee (—)[tunnehoivatyötä], että kysyy ihmisiä, miten ne voi, onko ne muistanut pitää taukoja, onko ne muistanut juoda vettä, jotenkin on valmis kuuntelemaan [asioita] (—) [niitä] ei oo huomattu jotenkin energiaa vaativana asiana, vaan tosiaan jotenkin itsestään selvyytensä, mitä joidenkin vaikka personaallisuus nyt vaan on, että ne on kivoja. Se on oikeasti paljon työtä, niin kuin pitää yllä sellaista herkkyyttä ja huomiota jotenkin noihin asioihin.” (Miettinen, 2024.)

Miettinen nostaa esiin sen, että jonkinlainen huolenpito ja hoiva sekä välittäminen toisista liian usein jäävät näkymättömiksi töiksi. Huolenpidon taito saatetaan nähdä osana yksilön persoonaa, eikä osaamista, opittuja taitoja tai suunniteltua työtä, jonka eteen on nähty vaivaa.

6 YHTEISÖLLISYYDEN KRIISISSÄ

Aiemmin käsittelin huolenpidon etiikkaa, jonka keskeisissä osioissa huolenpito nähtiin konkreettiselta ja pragmaattiselta kannalta, mikä hyödyttää jokaista yksilöä ja edistää huolenpidon merkitystä. Todettiin, että huolenpito on myös käytännön kokemusta ja tietoa. Niin meidän on myös huomioitava, että huolenpidon taidon voi oppia, se ei liity ainoastaan yksilön piirteisiin, vaan se on työtä, joka on usein näkymätöntä ja oletettua.

Ylipäättään valtavan yksinäisyyden ja välinpitämättömyyden aikana hyödyimme enemmän huolehtivasta yhteisöstä. Instituutioita tukevan yhteisöllisyyden rakentaminen tuntuu järkevältä ja reilulta idealta. Yksilöt saavat enemmän tukea toisiltaan ja verkostoja, jotka merkittävästi lisäävät hyvinvointia ja vähentävät yksinäisyyttä.

Nykyihmiselle yhteisöllisyys on vaikea käsite. Toisaalta se tuo turvaa ja tukea, mutta samalla se estää yksilön identiteetin toteutumista. Nykyaikana, kun yksilö on vapautettu vahvasta siteestä yhteiskunnan kanssa, sen ansioista yksilöille muotoutuu uusia moderneja elämäntapoja, jotka lisäävät yksinäisyyden tunnetta. Yksi selitys tähän muutokseen voi olla modernisaatio ja kapitalismin valtaaminen. (Aro & Jokivuori, luku 3, 2014.)

Aron & Jokivuorin nostoa tukevat Mutual Aidin teoksen kirjoittajan avaussanat:

“Kun ihmiset pakotettiin palkkatyön ja yksityisomaisuuden järjestelmiin ja varallisuus keskittyi yhä enemmän, tapamme huolehtia toisistamme ovat tulleet entistä hauraimmiksi” (Spade, 2020, 1-2).

Kapitalismin ja kulutuskulttuurin ansioista, vaikka viestintä saikin dynaamisen kehityksen, yhteisöllisyysmuodot ovat vähentyneet. Teknologian myötä on syntynyt uudenlaista yhteisöllisyyttä, josta usein puhutaan uusiyhteisöllisyyden merkeissä. Kangaspunta sanallistaa tämän termin kuvitteelliseksi yhteisöllisyydeksi. (Kangaspunta, 15, 2011.)

Yhteisavussa ja yhteisöllisyydessä ei ole kuitenkaan mitään uutta – ihmiset ovat työskennelleet yhdessä selviytyäkseen koko ihmiskunnan historian ajan. Nykyinen länsimainen yhteiskunnan muoto on ollut olemassa vasta vuosikymmeniä, silti meidän on vaikea kuvitella toista talousjärjestelmää tai yhteisolemisen muotoa. Tämä idea kulkee punaisen langan tavoin Mark Fisherin uusikapitalismia käsittelevän teoksen läpi. Idean voi tiivistää tunnettuun lauseeseen “on helpompi kuvitella maailmanloppu kuin kapitalismin loppu”. Samalla on vaikea kuvitella toisenlaisia tapoja olla yhdessä.

Yhteisöllisyydellä on myös suuri rooli kriisien aikana. Tuntuu, että COVID-19 haastoi meidän ymmärrystämme yhteisöllisyydestä ja alleviivasi tarvetta tukeutua toisiimme.

“(—) I think like people, the engagement and the kind of the connection with people is definitely really important. And I feel especially not from the broader sense, that kind of community, but like if it's like real life community, I feel something was missing during pandemic and then kind of came back stronger after pandemic, like people start to realize, I really want to meet people and really want to have connection with people”. (Zhang, 2024.)

Meitä on kannustettu toimimaan ja tuntemaan itsemme hyperyksilöllistetyiksi, kilpailullisiksi subjekteiksi, jotka pääasiassa etsivät omaa etuaan. Todellisuudessa hyötyisimme eniten sellaisesta yhteisöstä, jossa huolehditaan, kannustetaan ja tuetaan toisiaan. (The Care Collective 2020, 47).

“(—)Esimerkiksi tällä hetkellä, vaikka täällä Suomessa, niin musta (—) [ydinperhe] on sellainen normi. (—) Sitten jotkut koulu- ja työyhteisöt ovat kanssa normi (—) aika itsestään selviä, että sellaisissa paikoissa konteksteissä on yhteisöllisyyttä. Mutta sitten (—) että jotenkin on niin monenlaisia yhteisöllisyyksiä (—) yhteiskunta hyötyy siitä, että niin kuin ajateltaisi [yhteisöllisyyttä] myös, sen ydinperheen ulkopuolella (—) työpaikkayhteisöt sielläkin voisi olla sellaisen just niin hoivaavampaa se yhteisöllisyys (—) että ei jotenkin ajatella niitä työpaikan ihmisiä pelkästään koneiston toisina osina vaan myös ihmisinä joiden kanssa voisi jakaa jotain tunteita ja kokea silleen mukavia asioita ja jotenkin viettää aikaa ilman myös sitä jotenkin tuottamisen ja jotenkin tehtävien suorittamisen.”

(Miettinen, 2024).

Ajatus aidosti huolehtivista ja tukevista yhteisöistä, jotka ulottuvat ystävyyspiireistä ja perheistä toisiin piireihin, voi aluksi kuulostaa utopistiselta, mutta todellisuudessa se ei ole niin harvinaista. Jokaisella meistä on kokemus paikallisesta yhteisöstä - kirjastosta, urheiluseurasta, paremmassa tapauksessa työpaikasta, joka onnistuu luomaan itsessään sellaisen siteen.

Varsinkin, jos tulet marginalisoidusta lähtökohdasta esimerkiksi kuulut vähemmistöön tai/ja sinun asemasi on taloudellisesti heikko. Tukiverkosto on erityisen tärkeä myös selviytymisen kannalta, sillä resurssien jako ja saaminen sekä emotionaalinen vertaistuki ovat tärkeitä tekijöitä yksilön hyvinvoinnissa.

7 YHTEISÖLLISYYDEN RAKENTAMINEN KULTTUURITUOTANNOSSA

”Jokainen vapaaehtoistyön käytetty tunti on arvokas useammalla tavalla ja myös taloudellisesti” (Hannola, 2018, 58).

Festivaalituotantojen yhteisöllisyyden rakentamisella on myös pragmaattisia puolia pelkän yksilön ja yhteisön hyvinvoinnin lisäksi. Kannattavuuden takia on helpompi ottaa sellainen henkilö mukaan, jolla on jo kokemusta kyseisestä festivaalista, joten hänen perehdytykseensä ei tarvitse sijoittaa paljon työntekijöiden aikaa sekä resursseja. Yhteisöllisyyden ja hyvän ilmapiirin ansiosta on paljon helpompi sitoa ihmisiä osallistumaan myös seuraavina vuosina. Resurssien ja käytettyjen työtuntien määrä vähentyisi merkittävästi vapaaehtoisella, joka on ollut aiemmin mukana ja jolla on parempi tilannetaju, valmiuksia sekä yleisesti ottaen kiinnostusta vastuullisimmista tehtävistä, samalla tuottajat voivat luottaa vapaaehtoiisiin enemmän aiemman kokemuksen perusteella.

7.1 Horisontaaliset työsuhteet ja vapaaehtoistyö

Baltic Circle ry pyrkii olemaan suhteellisen horisontaalinen työpaikkana ja teatterifestivaalina. Paikkana, jossa vallan rakenteet eroavat vertikaalisista työpaikoista, joissa valta on “pomon” käsissä. Kuitenkin tiedon jakamisessa ja osaamisessa on merkittävä ero.

Kuitenkin meidän on lähdeävä ajatuksesta, että vapaaehtoiset ja lyhytaikaiset työntekijät ovat pelkkiä resursseja ja tilattuja työntekijöitä. Kahden vuoden aikana huomasin, että Baltic Circle -festivaalin vapaaehtoistoiminnassa ovat mukana entiset työntekijät, festivaalin taitelijat ja muut prosessissa mukanaolijat.

Festivaalin vapaaehtoistoiminta itsessään voi olla mahtava mahdollisuus tutustua festivaalin miljööhön, periaatteisiin ja ihmisiin, luoda uusia verkostoja ja työmahdollisuuksia. Heikossa hierarkiassa on korostetun olennaista kohdata ihmisiä kunnioittaen ja holistisesti.

Hierarkia on myös noussut keskinäisen keskustelun yhdeksi aiheeksi.

“(—) Overall feel that because I was talking to the [artistic director] when I was a volunteer, so like it's just volunteer and producer and then [artistic director], so like there's not a lot of hierarchy there, so we were actually talking to each other, I never feel there is this issue of hierarchy” (Zhang, 2024).

Zhang nostaa esiin tärkeän näkökannan, siitä, että hänen mukaansa Baltic Circle ei perustunut hierarkiaan, sillä systeemissä ei ole runsaasti eri tasoja hallinnallisen ja tuotannollisen tiimin sisällä. Työpaikan horisontaalisuus mahdollisti vuorovaikutuksen yhdistyksen johdon kanssa, mikä tarjosi loistavan mahdollisuuden tutustua ja tehdä vaikutuksen. Voi olla, että tämä tapaaminen itsessään oli katalysaattori ja tietynlainen startti Zhangin ajatukselle hakea

tuotannon johtajaksi, sekä taiteellisen johtajan aavistukselle potentiaalisesta työntekijästä. Mahlamäki tuo esiin myös toisen tärkeän asian, joka liittyy matalaan hierarkiaan.

“I don't think I would have come back if I felt like that I was not appreciated, not respected as a human. My contribution was not valued. I think people are happy to talk to you about things and not feeling that they're hiding things because there were some leaders like that. They feel that they have the knowledge and then you don't, they kind of made them feel they are higher somehow.” (Mahlamäki, 2024.)

Ihmiset eivät palaa eivätkä ole vuorovaikutuksessa, jos he eivät koe ilmapiiriä mukavaksi ja itseään arvostetuiksi ja tasavertaisiksi ihmisiksi ja kanssatyöntekijöiksi, eikä pelkäksi resurssiksi.

Itselleni tärkeä oivallus ja uusi näkökulma on tullut jälleen esiin haastattelusta Miettisen (2024) kanssa.

“(—) [festivaalityö] on myös luonteeltaan yhteistyötä, että saadaan ne esitykset esitettyä (—) Työryhmät, taiteilijoiden työryhmät, jotka toimivat ryhminä,(—) se tuotantopuoli, (—) se tulee vielä osaksi tavallaan sitä ryhmää ja sitten sinne tulee yleisö, joka on jonkunlainen ryhmä, että siinä toimitaan koko ajan ryhmissä ja siinä on paljon kommunikaatiotyötä (—) senkin työ usein on niin se on sellaista kommunikointia kohtaamista yleisöön kanssa ja myös tehtäväksen tuottajan kanssa, niin siinä on tosi tärkeää, että on jotenkin, annetaan oikeasti aikaa sille, että tutustutaan ihmisiin ja niin, että se kommunikaatio pystyy tapahtumaan sellaisella jotenkin miellyttävällä tavalla” (Miettinen, 2024).

Olemme jatkuvasti mukana erilaisissa ryhmissä, tajuamatta sitä, ja toimintamme heijastuu toisiin ryhmiin. Se, että me tulemme toimeen ja viihdymme ryhmässä – heijastuu taas toisiin ryhmiin.

Koen, että kulttuurisessa sektorissa kysymys on erityisen tärkeä, niin omassa harjoittelussani ihmisten kanssa toimiminen on ollut olennainen elementti, sekä toimiminen erilaisten tekijöiden kanssa. Olipa se taitelija, yleisö tai työkaveri, on tärkeää kohdata muita arvostavasti ja kunnioittaen. Työkulttuurilla ja yksilön hyvinvoinnilla on väliä. Koen, että sillä on paljon näkymätöntä sidettä jopa lopputulokseen eli festivaaliin itseensä.

MAPSI-oppikirjassa kulttuurialan ammattilaiselle eettisyys ja holistisuuden ymmärtäminen on alleviivattu. Meidän on otettava huomioon, että kaikki meidän ryhmän jäsenet eivät ole olemassa pelkässä tyhjiössä, vaan oman ammattilaisen identiteetin lisäksi, yksilö on kytketty toisiin ryhmiin sekä ekosysteemeihin. Oman osaamisen lisäksi, yksilöt tuovat oman taustan, historian, tapahtumia ja muiden kokemuksen. Yksilön ovat vuorovaikutuksessa muihin systeemeihin, instituutioihin, sidosryhmiin, sekä läheisiin. Yksilön mikrotaso laajenee yhteiskunnan makrotasoksi. (MAPSI, 2016, 51.)

7.2 Yhteisöllisyyden luomisen vaikeudet

Kun puhutaan vapaaehtoistyöstä, sitä usein ajatellaan ja pohditaan hyvyyden kannalta.

Auttaminen perusoletuksena on merkityksellinen, tärkeä ja luo tarkoitusta, joka auttaa jotakin tahoa. Tähän liittyy jonkinlainen altruistisuus. (Marjovuori, 21, 2014.)

Kun kyseessä on yhdistys, eikä täysin vapaaehtoisvoimin toteutettu hanke, sitoutuminen ja suuntaaminen yhteisöllisyyteen voi sitoa ihmisiä osallistumaan kapitalistiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan myös jatkossa, mikä ei aina tunnu reilulta, koska kapitalismi hyötyy ilmaisesta työstä enemmän, kuin yksilö hyötyisi kapitalismista.

8 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Keskustelu Zhangin ja Mahlamäen (2024) kanssa sisälsi myös kehittämissuhteita, jotka syntyivät haastattelun aikana.

Tärkeäksi aiheeksi on noussut yhteenkuulumisen tunne. Sen takia, että festivaalin kesto on hyvin lyhyt, syvällisemmän yhteisöllisyyden muodostumiselle ei ole riittävästi aikaa. Sen lisäksi vapaaehtoiset hajaantuvat eri produktioihin ja jakautuvat eri ryhmiin, mikä ei myöskään edistä yhteenkuuluvuuden tunteen syntymistä. Tämän ratkaisemiseksi oli ehdotettu, että joka päivä tehtäisiin tuotannon postaus yhteiseen kommunikaatiokanavaan, joka sisältäisi kuulumisia siitä, mitä ylipäätään tänään on tapahtunut festivaalin ympärillä. Se lisäisi läpinäkyvyyttä ja tunnetta, että kuulut suurempaan kokonaisuuteen. (Zhang & Mahlamäki, 2024).

Sitä tunnetta voisi myös edistää jonkinlainen fyysinen palkinto ja osoitus siitä, että työntekijä on nähty ja hänen työnsä on arvostettu. Se voisi olla esimerkiksi T-paita tai jokin toinen vastaava fyysinen kuulumisen merkki. Vuonna 2023 edellisistä vuosista poiketen vapaaehtoiset eivät saaneet vastaavaa muistamista. Keskustelusta oli kiinnostava huomata, että muistaminen oli koettu tärkeäksi eleeksi.

Koen, että erityisen toimivaa on ollut yhteisen alustan pikainen luominen. Se yhdisti ihmisitä paljon nopeammin jo ennen ensimmäistä tutustumistilaisuutta.

On tärkeä huomata, että pyrkimys yhteisöllisyyden rakentamiseksi festivaalin toiminnassa saattaa myös tuntua tarpeettomalta.

“I'd say that the time span of the festival is at least for me not long enough to actually create a community” (Mahlmäki, 2024).

Koska festivaalin vapaaehtoistyötä toteutetaan rajatulla ajanjaksolla, kuten haastattelussa on tullut esiin, aikaa ja muitakin resursseja ei ole riittävästi yhteisön ja yhteisöllisyyden rakentamiseen.

Samalla vapaaehtoistoiminta ei mahdollista juurikaan kontakteja vapaaehtoisten kesken, koska festivaalin aikana on suppea määrä tutustumismahdollisuuksia. Koko festivaalin aikana on ainoastaan Kick-Off eli aloitustapahtuma sekä yksi illanistujainen, Evening Tea. Viime vuosina ei ole ollut varsinaista karonkkaa tai sulkemistapahtumaa, mutta vapaaehtoiset olivat saaneet kutsun viimeiseen klubi-iltaan viettämään aikaa yhdessä. Kuitenkaan molemmat tapahtumat, sekä Evening Tea, että Klubi-ilta, eivät olleet kuratoituja, joten osallistuminen jäi todella vähäiseksi ja tilaisuuden järjestäminen itsessään ei saanut vastaanottoa. Kick-Offin jälkeen vapaaehtoiset jatkoivat työskentelemistä omissa vuoroissa, ainoastaan parin vapaaehtoisten kanssa.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Työni lopuksi haluan arvioida kaksi vuotta kestänyttä toimintaani vapaaehtoisten koordinaattorina.

Yhteisöllisyyden käsite on monitahoinen ja haastava arvioida objektiivisesti. Aluksi yhteisöllisyyttä voidaan kuvata abstraktiksi ilmiöksi, jota on vaikea määritellä ja konkretisoida. Se ilmenee eri tavoin eri yhteisöissä ja kulttuureissa, mikä tekee yhtenäisen mittarin luomisesta haastavaa. Toiseksi, yhteisöllisyys on subjektiivinen kokemus, joka vaihtelee yksilöittäin. Yksi henkilö voi kokea voimakasta yhteisöllisyyttä tietyn yhteisön jäsenenä, kun taas toinen voi kokea etäännyneisyyttä samassa ympäristössä.

Yhteisöllisyyden arvioinnissa on otettava huomioon monia muuttujia, kuten sosiaaliset suhteet, yhteisön jäsenten sitoutuminen ja osallisuus, sekä jäsenten välinen tuki ja vuorovaikutus. Nämä tekijät voivat olla vaikeasti mitattavissa, ja niiden vaikutus yhteisöllisyyteen voi vaihdella tilanteen mukaan.

Vaikka suoraa mittaria yhteisöllisyydelle ei ole, sen merkitys yksilöiden hyvinvoinnille ja yhteisön toimivuudelle on kiistaton. Yhteisöllisyyden edistämiseksi voidaan käyttää erilaisia keinoja, kuten yhteisöllisten tapahtumien järjestämistä, sosiaalisen tuen tarjoamista ja jäsenten osallistumisen edistämistä yhteisön päätöksentekoon. Näiden toimien avulla voidaan vahvistaa yhteisön siteitä ja luoda edellytyksiä positiiviselle yhteisöllisyyden kokemukselle, mikä puolestaan voi edistää yksilöiden ja yhteisön hyvinvointia.

Tarkastelen yhteisöllisyyttä huomioiden lukumäärät vapaaehtoisista, jotka palaavat vuodesta 2022 vuoteen 2023.

Vuosi	Vapaaehtoisten määrä	Edellisestä vuodesta palaneet vapaaehtoiset	(%)
2022	30 henkilöä	1 henkilö	3.33%
2023	27 henkilöä	9 henkilö	33.33%

Taulukosta näkyy, että vuonna 2022 festivaalissa oli yhteensä 30 vapaaehtoista, ja vuonna 2023 yhteensä 27 vapaaehtoista osallistui toimintaan. Heistä yhdeksän olivat olleet

vapaaehtoisina jo edellisenä vuonna. Kaksi heistä eivät kuitenkaan ehtineet osallistua varsinaisiin vapaaehtoisvuoroihin. Näin ollen toimintaan palasi yhteensä yhdeksän henkilöä, joista seitsemän henkilöä pääsivät tekemään vuoroja. Tämä määrä on suurempi verrattuna vuoden 2022 tilanteeseen, jolloin vain yksi vapaaehtoinen palasi toimintaan.

Yhteisöllisemmän ja huolehtivamman yhteisön rakentamiseen on tarvetta, kysyntää ja samalla siinä on paljon hyötyjä. Yksilön hyvinvoinnin paranemisen lisäksi, myös festivaalien tuotanto hyötyisi siitä vähäisten resurssiensa lisänä.

Samalla yhteisöllisyys vaikuttaa myös vapaaehtoistyön tuottavuuteen ja tuloksiin.

Tutkimuksen perusteella havaittiin, että hyvä yhteisöllinen ilmapiiri ja verkostot voivat edistää tehokasta työskentelyä ja sitoutumista yhteiseen tavoitteeseen. Yhteisöllisyyden avulla vapaaehtoiset voivat jakaa tietoa, tukea toisiaan ja luoda positiivisen työympäristön, mikä parantaa vapaaehtoistyön laatua ja vaikuttavuutta.

Yhteisöllisyyden luominen ja ylläpitäminen vapaaehtoistyössä voi olla kuitenkin haastavaa, erityisesti rajallisen ajanjakson aikana. Vaikka vapaaehtoistyö tarjoaa mahdollisuuden yhteisöllisyyden kokemiseen, on tärkeää tunnistaa, että todellisen yhteisön rakentaminen voi vaatia enemmän aikaa ja panostusta. Tulevaisuuden tutkimus voi keskittyä keinoihin, joilla voidaan edistää yhteisöllisyyttä vapaaehtoistyön kontekstissa ja vahvistaa sen positiivisia vaikutuksia yksilöihin ja yhteisöihin.

Haastattelujen ansiosta sain selville, että Baltic Circle -festivaalilla on huolehtivainen ilmapiiri, sekä muun muassa teoreettisen osuuden konseptit ovat toteutettuja. Kuitenkin yhteisöllisyyden luomiselle tuotannon on huomioitava yhteisten tilaisuuksien järjestäminen. Samalla toiminnassani totesin, että pelkästään tilaisuuksien järjestäminen ei riitä. Tapahtuman sisältö pitää nimittäin olla mietitty ja kuratoitu niin, että se antaisi kehyksen verkostoitumiselle.

Yhteisöllisyys ei synny itsestään, vaan sitä täytyy aktiivisesti rakentaa ja ylläpitää. Tämä voi sisältää erilaisia toimenpiteitä, kuten yhteisten tapahtumien järjestämistä, säännöllistä viestintää ja vuorovaikutusta, sekä yhteisöllisyyden vahvistamista tukevien rakenteiden luomista organisaatiossa.

Kaiken kaikkiaan vahva yhteisöllisyys voi olla avainasemassa vapaaehtoistyön menestyksen kannalta. Se voi parantaa vapaaehtoisten motivaatiota, sitoutumista ja tehokkuutta, mikä puolestaan voi lisätä vapaaehtoistyön vaikutusta ja hyötyjä niin yksilöille kuin yhteisöillekin.

Kaiken kaikkiaan vahva yhteisöllisyys vapaaehtoistyössä voi tuoda merkittäviä hyötyjä myös tuotannolle ja tapahtumien järjestämiselle. Se voi parantaa tehokkuutta, viestintää, yhteistyötä sekä resurssien hallintaa.

Merkittävänä tuloksena voi myös pitää Zhangin ja Mahlamäen haastatteluja, sillä molemmat pysyvät jatkossakin Baltic Circlen toiminnassa mukana ja keskustelu voi toimia tietynlaisena pohjana paremman festivaalin yhteisöllisyyden rakentamiseen.

LÄHTEET

- Anttonen, Riikka & Ateca-Amestoy, Victoria & Holopainen, Kaisa & Johansson, Tanja & Jyrämä, Annukka & Karkkunen, Anne & Prikk, Kaari-Kiitsak & Kuznetsova-Bogdanovič, Kristina & Luonila, Mervi & Kölar, Juko-Mart & Plaza, Beatriz & Pulk, Kätlin & Pusa, Tiina & Ranczakowska-Ljutjuk, Anna & Sassi, Marge & Stiller, Ira & Äyväri, Anne 2016. *Managing Art Projects with Societal Impact: Study Book for Students, Stakeholders and Researchers.* (MAPSI) Viitattu 7.4.2024
<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2016052412720>
- Aro, Jari & Jokivuori, Petri 2014. *Klassinen sosiologia ja moderni maailma.* Docendo.
- Baltic Circle 2024. *Meistä.* Viitattu 27.3.2024.
<https://www.balticcircle.fi/meista/#:~:text=Baltic%20Circle%20%2Dfestivaali%20j%C3%A4rjestet%C3%A4%C3%A4n%2015,esitysten%20sosiaaliseen%20ja%20poliittiseen%20oimijuuteen.>
- Baltic Circle 2024. *Meistä. Historia.* Viitattu 7.4.2024.
<https://www.balticcircle.fi/meista/historia/>
- Durkheim, Émilie 1990. *Sosiaalisesta työnajosta.* Helsinki: Gaudeamus
- Hannola, Kristiina 2018. *Vapaaehtoistoiminta nyt ja tulevaisuudessa. Osa 3: Muutokset vapaaehtoistoiminnassa. Järjestelmätoiminnan tulevaisuus. Kansalaisareenan julkaisuja 2/2018. Kansalaisareena ry.* Viitattu 27.2.2024 <https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2018/12/Vapaaehtoistoiminta-nyt-ja-tulevaisuudessa-web.pdf>
- Held, Virginia 2006. *The Ethics of Care : Personal, Political and Global.* Oxford University Press, New York
- H. Pink, Daniel 2009. *Drive: The suprising truth about what motivates us.* New York: Riverhead Books
- Kangaspunta, Seppo 2011. *Yksilöllinen yhteisöllisyys. Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen. Traditionaalista yhteisöstä verkkoyhteisyyteen.* Tampere. Tampere University Press. Viitattu 27.3.2024
https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/103157/kangaspunta_yksilollinen_yhteisollisyys.pdf?sequence=1&isallowed=y
- Lymy - Life in Common 2024. *About.* Viitattu 27.3.2024 <http://lymy.life/about/>
- Marjovuori, Ari 2014. *Vapaaehtoistyön ytimessä. Järjestömutoinen vapaaehtoistyö sosiaalisten representaatioiden näkökulmasta.* Helsingin Yliopisto. Sosiaalitieteiden laitos. *Sosiaalipsykologia. Väitöskirja.* Viitattu 7.4.2024 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-9106-3>
- Nussabaum, Martha 1999. *Sex and Social Justice.* New York: Oxford University Press.
- The Care Collective 2020. *The Care Manifesto: The Politics of Independence.* London – New York. Verso Books.

Silvanto, Satu 2007. Festivaalien Helsinki. Urbanin festivaalikulttuurin kehitys, tekijät ja kokijat. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Spade, Dein 2020. Mutual Aid. Building Solidarity During this Crisis (and the Next). Verso books

Ulmer, Blake 2023. Summary of Drive: The surprising truth about what motivates us by Daniel H. Pink. Medium. Viitattu 25.2.2024. <https://medium.com/@blakeulmer/summary-of-drive-the-surprising-truth-about-what-motivates-us-by-daniel-h-pink-19510524ea54>

HAASTATTELUT

Kaikki haastattelut on tehnyt Evita Matiyas.

Zhang, Tiff Tian & Mahlamäki, Heikki 2024. Helsinki, Lymy. 5.4.2024

Miettinen, Pääsky 2024. Puhelinhaastattelu. 7.4.2024

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko:

- Mitä yhteisö merkitsee sinulle? Voimmeko tai jopa pitäisikö meidän muodostaa enemmän yhteisöllisiä ryhmiä vieraiden kanssa? Miksi?
- Uskotko, että yhteiskunta hyötyisi huomaavaisemmista yhteisöistä? Miten?
- Miten määrittelisit yhteisön ja kuulumisen tunteen siihen?
- Voisiko mielestäsi festivaalien vapaaehtoistyö hyötyä siitä, että olisi huomaavaisempi/yhteisöllisempi paikka?
- Eroaako BC-festivaalin ympäristö muista festivaali-ympäristöistä? Minkälaisia kokemuksia sinulla on BC:ssä?
- Huomaatko, että BC:ssä on joitakin huomaavaisen ympäristön piirteitä?
- Huomaatko, että tilat ja festivaalien vapaaehtoistyö tarjoavat enemmän huomaavaisia yhteisöjä?
- Voiko vapaaehtoistyö mielestäsi hyötyä yhteisöllisyyden tunteesta? Onko mielestäsi mahdollista pyrkiä yleisempään kokemukseen?
- Mitkä ovat tänä päivänä yhteisöllisten käytäntöjen lisäämisen haasteet?
- Pitäisikö meidän rakentaa yhteisöjä kapitalistisiin infrastruktuureihin, kuten festivaaleihin?
- Mitä mieltä olet vapaaehtoistyön hierarkiasta? Vaikuttaako se mielestäsi yhteisöllisyyden tunteeseen?

Liite 2. Kysymys Vapaaehtoispalautelomake 2023

Which of these factors mainly motivated you to volunteer at the Baltic Circle? You can choose multiple answers.

15 vastausta

